

נח זבולוני ["דבר"]

[א] השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

אחד ממשרד הדתות. הוא מאשים לא במעט, ברשלנות זו, גם את אנשי העדה וראשיה, שמפני "חוסר רצון וחוסר תנופה מצדנו מעכבים את פתרונה" ...

פרשת משרד הדתות פגעה בעדה השומרנית

דבר - מפה לפה (עמוד 3) - 07/09/1980

השומרונים הראשונים שנפגעו מן "הפרשה" במשרד הדתות, שבגללה הופסקה העבודה בהרחבת בניית בית-הכנסת בהר-גריזים

העדה השומרנית בשכם התקשרה עם קבלן מקומי וחתמה עמו חוזה על הקמת בית-הכנסת בהר-גריזים ועל הרחבתו, כיון שבגודלו הנוכחי אינו עונה על צרכיהם של המתפללים הבאים גם מחולון, לטענת השומרונים החוזה נחתם לאחר שמושל יהודה ושומרון תא"ל בן-אליעזר הבטיח למטרה זו

כמה כסף מגיע לשומרונים?

מעריב - שיחות - 08/01/1973

העדה השומרנית בחולון, המונה כיום כ-210 נפש, מתאוננת על המועצה הדתית המקומית, על שאינה דואגת להגיש שירותים דתיים לשומרונים, כמו ליתר תושבי המקום. עידוד לקובלנה זו קיבלו השומרונים בעל-פה ובכתב מחוגים במשרד הדתות - על כך מוסר בטאון השומרונים א.ב. בגליונו האחרון.

בנימים צדקה, עורך הבטאון, המגולל פרשה זו, מוסר כי המועצה הדתית בחולון משתתפת רק בסכום של 4,800 ל"י לשנה במשכורתו של חזן העדה. הקצבת משרד הדתות לשירותי דת לשומרונים מסתכמת בסך של 12 אלף ל"י לשנה. צדקה טוען, כי על המועצה הדתית בחולון להקציב סך של 24 אלף ל"י נוספות, לעדה השומרנית, שכן, לפי התקנות הקיימות, מקבלת כל מועצה דתית שני שלישים לכיסוי תקציבה מהעיריה ושליש

נח זבולוני, עיתונאי ב"חרות", "מעריב" ו"דבר" במשך קרוב ל-50 שנה, גילה את נושא השומרונים בעבודתו בירושלים בעיתון האחרון "דבר" והחל לסקר את הנושא החל בשנת 1973. הידיעה האחרונה שהוא פירסם ב"דבר" היתה בשנת 1995. הוא האריך חיים [94], אולי בשל ברכת השומרונים. בעשור האחרון לחייו [1910-2004] הוא לא עסק יותר בכתיבה עיתונאית. אם תרצו הרי לפניכם מידע מרוכז על השומרונים בעשרות וידיעות של עיתונאי אחד על השומרונים המשקפות נכונה את חיי השומרונים ב-23 שנים לא משעממות בחיי החברות הישראלית והפלשתינית. ריכזנו את כל החומר, בלי להשמיט ובלי לתקן דבר. קיראו ותהנו.

"א.ב.-חדשות השומרונים"

זבח הפסח של השומרונים

דבר - עמוד פנימי
(עמוד 11)
16/04/1981

מיליון ל"י וגם משרד הדתות עמד להקציב סכום של 200,000 ל"י להרחבת בית-הכנסת בהר-גריזים. נוסף לסכומים אלה עמדו השומרונים לעשות מגבית בין חברי העדה בשכם ובחולון.

הסכומים שהובטחו ע"י מפקד יהודה ושומרון בוששו לבוא ולאחר התרוצצויות ופניות מרובות הועברו לעדה בשכם רק חצי מיליון ל"י, ועל היתר נאמר לשומרונים, שאין בתקציב הממשל לתת יותר ממה שהשומרונים עצמם יכולים להשקיע.

ישראל ליפל, ששימש כמנכ"ל משרד הדתות וידיד השומרונים, נכנס בעובי הקורה ועמד להיפגש עם תת-אלוף בן-אליעזר כדי להשתדל ולהשפיע כי יתן לשומרונים את חצי המיליון השני, אך ביום שנקבעה הפגישה בין ליפל לבן-אליעזר "הודח" ליפל מתפקידו ע"י שר הדתות אהרון אבו-חצירה. הפגישה לא קויימה וגם 200,000 הל"י, חלקו של משרד הדתות, לא הועברו.

הגדול ואז מביאים 25 כבשים, הנבחרים מתוך 30 כבשים בני שנה תמימים. ששמירה קפדנית הופקדה עליהם החל מראש-חודש הראשון, שהוא ראש השנה של השומרונים שחל השנה ב-4 באפריל.

על מקום המזבח המורחב בהר-גריזים נשחטות הכבשים על-ידי שוחטים מומחים, ולאחר השחיטה יימצה דמם אל יסוד המזבח. את השיער של הכבשים תולשים באמצעות מים רותחים, שמכינים אותם בחביות גדולות העומדות במזבח. אחר-כך מנקים את הכבשים, מכשירים ומולחים אותם, את החלקים האסורים לאכילה חותכים ושורפים על המזבח. כן מוציאים את החלקים המיועדים לבני הלוויים ומביאים אותם על שפודי עץ ארוכים אל ארבעת התנורים הגדולים, המוסקים במשך שעות רבות, עד שהחום מגיע למקסימום. את התנורים מכסים בעפר רטוב ובשיחים, כדי שתישמר מידת החום שבתוכם.

סמוך לחצות, לאחר צלייה של ארבע שעות, פותחים את התנורים ומוציאים את הכבשים ולקול ברכת הכהן הגדול ותוך כדי תפילה ושירה

השנה, כשנשב מסובין בליל הסדר, יתחילו השומרונים לערוך את זבח הפסח בלב קרית השומרונים בהר-גריזים אשר בשכם.

כרגיל מתחילים השומרונים את זבח הפסח בין הערביים, ככתוב בתורה, ומועד אכילתו עד חצות. השנה, בגלל קדושת השבת, יחולו כמה שינויים בזמן התחלת הזבח ובזבח גופא, והוא יהיה הקצר ביותר והמהיר מכל זבחי הפסח שנערכו מזה עשרות שנים.

זהו סדר זבח הפסח של השומרונים. סמוך לשעת הערב, בין הערביים, מכריז הכהן הגדול או ממלא מקומו על הזבח, בנוכחות כל 500 בני העדה השומרנית משכם ומחולון, הבאים לחוג את חג הפסח בהר-גריזים. הטקס נפתח על-ידי אות שנותן הכהן

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

הקהילתי ברחבת בית כנסת בחולון. גם משלחת שומרנית שיצאה בשנה שעברה לארצות-הברית לאיסוף כספים להקמת המרכז נחלה כשלו, שעורר ויכוח פומבי בקרב הקהילה השומרנית בחולון.

בלית ברירה פנו השומרונים לנסים גאון וביקשו את עזרתו בהקמת הקהילתי. תשובתו טרם נתקבלה, אבל בינתיים התעוררו כמה בעיות: ראשית, האם הפנייה היתה ישירה או באמצעות שליחו של המיליונר השוייצרי על אדמת ישראל והם אנשי תמ"י א. און וא. אבו-חצירא. שנית כפי שנמסר הובטח לנסים גאון כי הוא יכהן בקדנציה הבאה כנשיא המדינה לאות הוקרה על תרומתו לקרן תל-חי. נראה כי המיליונר השוייצרי קיבל את ההבטחה ברצינות וכבר התחיל ללמוד עברית.

ישנם כאלה השואלים: במקרה שהתשובה לפניית השומרונים תהא חיובית - האם אז ירצה נסים גאון גם להשתייך "לבית הכהונה" השומרנית, נוסף לכהונת הנשיא ? ...

לחיות תחת משטר האוטונומיה, מעיבים זה שנתיים על טקס הזבח של השומרונים. שיתנו להם לפתח את הקהילה שלהם בשכם וכן חופש דתי מלא, כפי שהם נהנים ממנו מאז מלחמת ששת הימים.

מימון זבח הפסח יעלה כ-45,000 שקלים וזה כולל את הכבשים, השפודים, השיחים, הדפסת כרטיסי הזמנות ועוד. בעדה השומרנית בשכם ובחולון כל בן העדה משתתף בהוצאות בסכום של 80 שקלים. משרד הדתות יעניק לעדה 10,000 שקלים ומפקדת יהודה ושומרון תשתתף ב-20,000 שקלים.

פטרונם של השומרונים

דבר - דברים (עמוד 10) - 28/07/1981

לא ירחק היום והמיליונר השוייצרי נסים גאון יהיה גם פטרונם של השומרונים.

ועד הקהילה השומרנית בחולון אינו מצליח לקדם את בניית המרכז

ואמירת ספורי יציאת מצרים, שמים אותם על קורות גדולות ואוכלים אותם בחפזון, על מצות ומרורים, והנותר מהם שורפים באש שעל המזבח.

השנה, מפני שפסח חל בשבת, יתחילו את הטקס לא בין הערביים אלא בשעה מאוחרת יותר והכבשים יוכנסו בתנורים במקום בשעה 8, כרגיל, רק בשעה 9.30. את התנורים יתחילו להסיק רק בשעה 6.30 ובמקום לתלוש את השיער שעל הכבשים, כפי שנהוג בכל שנה, יפשטו את העורות בסכינים.

לטקס הזבח הוזמנו השנה כ-2000 אורחים, רובים נוצרים והיתר נכבדי העיר שכם.

שומרוני שכם כבר עלו לבתיהם המיוחדים לפסח אשר בהר-גריזים, לשם הם מגיעים שבועיים לפני הזבח ושוהים עד למחרת הפסח. כמה ימים לפני החג מצטרפים אליהם שם אחיהם השומרונים מחולון.

אי-הבהירות בהסכם השלום של קמפ-דייב סביב גורלה של העדה השומרנית בשכם, והמסקנה שתצטרך

השומרונים נגד מתנחלי הר ברכה

דבר - עמוד פנימי
(עמוד 8)
- 13/06/1983

באחרונה מורגשת מתיחות בין השומרונים לבין המתנחלים בהר ברכה שליד שכם.

השומרונים, כזכור, היו הראשונים שבישרו כי בעצרת המרכזית של יום העצמאות ה-35, שתתקיים על הרכס הדרומי של הר-גריזים, ישתתף ראש הממשלה מנחם בגין וישמיע את ברכתו להקמת ההתנחלות במקום. מתוכנן היה כי במהלך העצרת יקבע ראש הממשלה מזוזה באחד הבתים החדשים שקמים שם, ולשכת ראש הממשלה אישרה עקרונית את השתתפותו של ראש הממשלה בעצרת יום העצמאות על הר-גריזים.

השומרונים מצדם הבטיחו כי במקום יהיו מאות בני העדה, אשר

הכהן הגדול פנחס בן מצליח ולשמאלו יעקב בן עזי שהם "משכמם ומעלה מכל" ...

בחן הנשיא אותם ארוכות ולאחר הרהור אמר: "אתם לא כהנים גדולים, אתם גם כהנים גבוהים" ... ולקול צחוק הנוכחים שאל אותם: אפשר שכהנים כמותכם יצטלמו עם "צ'ח-צ'ח כמוני" ?

א.ב. המוסר על המפגש, מספר כי השומרונים ביקשו מהנשיא נבון שיקבל עליו להיות פטרונם שלהשומרונים בדומה לנשיא המנוח יצחק בן צבי. תשובתו היתה, כי גם אם ירצה בכך בכל מאודו לא יוכל להיכנס לנעליו של הנשיא המנוח בן-צבי ז"ל מצד יחסו אל הקהילה השומרנית. בנושא זה היה בן-צבי אחד ואין שני לו. יצחק נבון הבטיח את סיועו בקידום התרבות השומרנית ע"י טיפוח הידידות והחיבה לקהילה השומרנית.

יצחק נבון והשומרונים

דבר - דברים (עמוד)
6 - 11/08/1981

בפגישת חוקרים ונכבדים שומרונים שהתקיים במשכן נשיאי ישראל שמטרתה הייתה להציג בפני נשיא המדינה יצחק נבון את הדיוקן התרבותי והספרותי של העם השומרני, השתתפו פ ר ו ס ו ר י ם חוקריה שומרונים מהאוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת תל-אביב וגם מאוניברסיטת אוטבה שבקנדה, נכבדים שומרונים בראשותם של הכהנים הלוויים פנחס בן מצליח, סגן הכהן הגדול, ויעקב בן עזי ויוזמי המפגש בנימין צדקה ויפת בן רצון, עורכי א.ב. עיתון השומרונים בארץ.

בסיום המפגש ביקש הנשיא להצטלם עם שני הכהנים. בעמדו בין שניהם כשמימינו סגן

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

בגלל חג הפסח שלפי הלוח השומרוני חל ב-26 באפריל, יגיעו רוב השומרונים משכם ומחולון לקריית לוח אשר בהר-גריזים הסמוכה להר-ברכה, כדי לעלות, כבר ב-18 בחודש, יום העצמאות, שבועיים לפני זבח הפסח, על ההר. מארגני העצרת בהר ברכה ביום העצמאות הודיעו, כזכור, כי שר הבטחון החדש משה ארנס ישתתף בטקס ההתנחלות בהר-גריזים והם פירסמו מודעות-ענק, שהשתרעו על עמודים שלמים, על הטקס ועל הסעה מאורגנת להר-גריזים.

אבל הדברים כידוע התפתחו אחרת. דעת הקהל לא היתה נוחה מן העיתוי של ההתנחלות השנויה במחלוקת. ובמשלה החלה נסיגה. משרד ראשי הממשלה אמר כי לא עלה בדעתו של ראש הממשלה להשתתף בעצרת יום העצמאות בהר ברכה. שר הבטחון משה ארנס מצא באותו יום "תחליף" להופיע, ואת כל העבודה השחורה הטילה הממשלה על שר

העבודה לשעבר, המכהן כיום כשר השיכון והבינוי דוד לוי. על מה שהתרחש ביום העצמאות בטקס ההנחלות של גוש-אמונים בהר-ברכה כבר נכתב הרבה, לא ברכה היתה שם אלא ברוך גדול.

מדוע נזכרנו בטקס אומלל זה? באחרונה גם השומרונים החלו לשיר "זמירות חדשות". רק חודש עבר וכבר ניכרת מתיחות ותסיסה בין המתיישבים בהר ברכה לבין השומרונים בשכם ואף בחולון. האחרונים מתריעים מפני הרחבת הישוב ברכה על חשבון פיתוח קריית לוח והם משמיעים דברים חריפים נגד ההתנחלות בהר ברכה, כגון: "הר-גריזים הוא חלקת האלוקים הקטנה שלנו", "קריית לוח היא המקום היחיד בארץ שהשומרונים יכולים לומר כי שלהם הוא", "אנחנו רוצים שתהיה לנו ברפה, מהישוב ברכה, ולא חלילה קללה".

מה קרה? מתברר כי מאז יום העצמאות ועד היום חשים בני העדה השומרנית בהתפשטותם ובהתרחבותם של

מתנחלי הר-ברכה, הסמוך לקריית-לוח של השומרונים, ששוהים במקום שבועיים לפני זבח חג הפסח שלהם. המתנחלים טוענים כנגד השומרונים: הלא אתם משתכנים בלוח רק תקופה קצרה, כלומר שבועות מספר, ורוב ימות השנה אתם חיים בשכם ובחולון. השומרונים דוחים טענות אלו ומכריזים, כי הר-גריזים וקריית לוח הם מקומות המיועדים לעליות לרגל לשומרונים ולקיום מצוות זבח הפסח המסורתי, ולמקומות מקודשים אלה בעיני השומרונים נשואות עיניהם כל השנה. ועוד אומרים השומרונים, כי מדובר באדמות שעליהן עתידים להקים צעירי העדה בשכם ובחולון את בתיהם, מחוסר מקומות דיור מתאימים בשני מרכזי השומרונים, חולון ושכם.

השומרונים מתריעים מפני הרחבת הישוב ברכה על חשבון פיתוח קריית-לוח הסמוכה, מה שישבש את היחסים בין תושבי ברכה למשתכני קריית-לוח. לדברי השומרונים, האדמות שעליהן בנויה

דירות כל אחד, עבור 24 משפחות, בגמר הבניה באוגוסט 1986 אמורים הדיירים להיכנס לבתיהם, אולם ליקויים חמורים ושגיאות בתוכניות הבניה מעמידים בספק אפשרות זאת.

משנוכחו הדיירים בליקויים פנו אל משרד השיכון בבקשה לתקן את התקלות, אולם בקשתם נדחתה בטענה כי המחליטים בנידון הם פקידי אגף האיכלוס במשרד השיכון. בישיבה שקיימו נציגי הדיירים, ובראשם שחר יהושע, עם פקידים במשרד השיכון, טענו השומרונים - כי אחד הפקידים הודה שנעשה משגה בבניית הכניסה הראשית מאחורי הבנין. הם דרשו לבטל חנות בחזית הבנין ולהקים במקומה כניסה, אולם החברה הקבלנית שהקימה את השיכונים דורשת לשם כך 17,000 דולר. הדיירים אינם מוכנים לשלם בעד טעויות שנעשו על ידי אחרים, ואף אינם יכולים לשאת בהוצאות אלו בהיותם שקועים בחובות החזרי הלוואות שקיבלו ממשרד השיכון.

נראה כי הפסקאות הבאות הן פרי עטו של נח זבולוני-הארכיון]

בגלל הליקויים שנתגלו בתוכניות השומרונים בחולון ללוי: להפסיק מייד בניית השיכון לצעירי העדה

מאת: עמרם גבאי ונוח זבולוני סופרי "דבר"

דבר - חדשות (עמוד 2) - 11/12/1984

השומרונים בחולון דורשים משר השיכון והבינוי להפסיק מיד את המשך הקמת השיכונים עבור צעירי העדה, בגלל הליקויים בתוכניות הבניה, העלולים להיות מיטרד ולגרום סבל לדיירים.

בצפון שכונת השומרונים בחולון הולכים ומוקמים שני בניינים בני 12

קריית לוחה נקנו במחצית השניה של המאה ה-18 (ב-1780 בערך) ושילמו תמורתן טבין ותקילין. יש עוד קרקעות שרכשהמלך חוסיין מערביי הסביבה ושנרשמו בטאבו על שם השומרונים. כל נסיון להרחיב את הישוב ברכה לצד צפון, יהיה רק על חשבון השטח אותו רואים השומרונים כמיועד להרחבת קריית לוחה. "לא יתכן שהישוב ברכה יבלע את קריית לוחה השומרנית", הם טוענים.

השומרונים חוששים גם מפני התנגשות אפשרית עם המשתכנים היהודים, שהם בעלי דעות דתיות קיצוניות. בקרב העדה השומרנית בשכם ובחולון עוקבים בחרדה אחרי דברים שמשמיעים אחדים מראשי המתנחלים החדשים בברכה, המכריזים כי ישוב הר-גריזים היה מאז ומתמיד משאת נפשם. בתשובה אומרים השומרונים, כי לא ירשו את דחיקת רגליהם מן ההר, וכי מנוי וגמור איתם לקדם פני הרעה.

באחרונה פנו אל שר השיכון והבינוי דוד לוי ודרשו כי יפסיק מיד את המשך הבניה, ויורה לתקן את השגיאות שנעשו בכדי למנוע בעתיד סבל מן הדיירים השומרונים.

בנימים צדקה, עורך בטאון השומרונים "א.ב." מסר אתמול ל"דבר" כי השר דוד לוי הודיע לנציגיהשומרונים שנטל את הטיפול על עצמו והוא יראה את העניין בעדיפות ראשונה עד אשר יתוקנו כל הליקויים.

זבח פסח

דבר - כל הארץ (עמוד 5) - 20/04/1986

שבועיים לפני הפסח עולים שומרונים שכם להר-גריזים להכין את בתיהם המיוחדים. שומרונים חולוןמצטרפים מאוחר יותר.

טקס זבח הפסח של השומרונים בהר-גריזים בשכם יתקיים השנה ביום שלישי, 22 באפריל, וזאת משום שכללי חישוב לוח השנה היהודי, אינם מקובלים בלוח השנה השומרוני. את זבח הפסח עורכים

השומרוניםבין הערביים, כנאמר במקרה, ובחצי הלילה הם אוכלים אותו לפי אות שנותן הכהן הגדול.

בשנה שעברה חל חג הפסח של השומרונים ב-4 במאי, חודש לאחר ליל הסדר שלנו. השומרונים נאמנים למה שנאמר במקרא: "שמור את חודש האביב ועשית פסח" (שמות י"ב ב') וחג הפסח שלנו חל אשתקד ב-6 באפריל. תאריך זה שייך עדיין, לדידם של השומרונים, לעונת החורף. כל אימת שהפסח שלנו חל לפני 8 באפריל, אין השומרונים חוגגים אותו אלא חודש אחר-כך, כדי שייערך באביב, על-פי צו התורה.

השנה ינצח על הפסח הכהן הגדול יעקב בן עוזי העקאתי הלוי, בן 87, שבעבר (בשנים 1920-1930) היה סופר "דבר" ו-"דאר היום" בשכם. יהיה זה הטקס השני שניצח עליו מיום שעלה לכס הכהונה הגדולה שלהשומרונים.

שומרונים שכם עולים כרגיל לבתיהם המיוחדים אשר בהר-גריזים שבועיים לפני הפסח ושוהים שם עד למחרת החג. כמה ימים לפני החג מצטרפים אליהם

אחיהם השומרונים מחולון. השנה הקדימו שומרונים שכם לעלות לבתיהם שבקרית לוח, בזכות מזג-האוויר הנוח ששרר באיזור. שומרונים חולון עלו להר-גריזיםבפורים, לנקות ולשפץ את בתיהם לקראת הפסח; באמצע אפריל הם חוזרים ועולים להר ונשארים שם עד 30 בחדש.

טקס הזבח נפתח על-ידי אות שנותן הכהן הגדול לאחר שמביאים את 28 הכבשים בני שנה תמימים, ששמירה קפדנית הופקדה עליהם החל בראש החודש, שהוא ראש השנה של השומרונים. בשעה שש בערב יורה הכהן הגדול לשוחטים מומחים לשחוט אותם על המזבח המורחב. אחרי שמנקים את הכבשים, מכשירים ומולחים אותם, מפריש השוחט את החלקים המיועדים לבני הלוויים. את בשר הכבשים צולים במשך ארבע שעות בתוך תנורים שהוסקו שעות רבות לפני כן וכוסו בעפר רטוב ובשיחים, כדי שהחום שבתוכם יישמר. סמוך לחצות פותחים את התנורים, מוציאים את הכבשים ולקול ברכת הכהן הגדול שמים אותם על קירות גדולות ואוכלים בחפזון, על מצות ומרורים, כמו

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

לשבש ולפגוע בטקס זבח הפסח שעורכים השומרונים ערב פסח בהר-גריזים.

השנה יחול חג הפסח אצל השומרונים כחודש לאחר חג הפסח היהודי, מכיוון שעל-פי הלוח השומרוני השנה היא מעוברת.

הדאגה העיקרית בקרב השומרונים השנה היא הפרעות הסדר והעוצר בשטחים, שעלולים למנוע מתיירים וישראלים לבוא לטקס חג זבח הפסח. מדי שנה נוהרים תיירים מחו"ל ומהארץ בהמוניהם לחזות באירוע דתי זה.

השומרונים נשאר על הר-גריזים - אבל אין להם מגורים מתאימים

דבר - חדשות (עמוד
3) - 08/08/1988

הקהילה השומרנית בשכם המונה כ-200 נפש, תעמוד בפני בעיות דיור קשות בחודשי החורף הבא.

בשעות העוצר כדי שיוכלו להתפלל בציבור. זאת, מפני שתפילת שחרית מתחילה אצל השומרונים בשעה מוקדמת לפנות בוקר כשכל הסביבה שקועה בשינה. רבים מהמתפללים התלוננו על השינוי אבל בסוף שוכנעו בצדקתו וגילו הבנה למצב.

גם המצב הכלכלי אצל השומרונים בשכם הולך ומתדרדר מפני שאלה היוצאים לעבוד מחוץ לקו הירוק אינם מסוגלים להגיע לעבודתם ושבתת המסחר הולכת ומתמשכת ורבים אוכלים את הסכונותיהם. אחת ליום, בשעות הבוקר, יורדים השומרונים לשוק להצטייד בלחם ומזון וממהרים לבתיהם.

השומרונים בחששות שהמהומות יפגעו בזבח

דבר - חדשות (עמוד
3) - 22/03/1988

הקהילה השומרנית בשכם ובחולון מודאגת מהמצב בשטחים, שעלול

שנאמר. את הנותר שורפים באש שעל המזבח וכל אותו זמן מתפללים, שרים ומספרים ביציאת מצרים.

השומרונים מצפים גם בפסח הזה למשתתפים רבים, בהם תיירים, בטקס זבח הפסח שלהם.

העוצר פוגע גם בשומרונים

דבר - חדשות (עמוד
3) - 17/02/1988

הקהילה השומרנית בשכם נפגעה גם היא מהפרות הסדר ומהעוצר ההולך ומתמשך בערי הגדה המערבית. השומרונים בשכם למרות שהשלטונות הקלו לגביהם בשעות העוצר משתדלים שלא להתבלט ולא לצאת דופן מיתר שכניהם בעיר.

בטאון השומרונים "א.ב." מוסר כי בשבת האחרונה נענו השומרונים להוראות להכוהנים החליטו לאחד את תפילת הבוקר בתפילת הצהריים כדי שלא להתבלט בתנועה חפשית שניתנה להם

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

ומאחר שלא נמצא שם מומחה לטיפול בכוויות הועברה לבית-הולים "הדסה" בעין-כרם. הרופאים מעריכים כי בתוך שבועות ספורים תחלים.

יפה נישאה לפני כמה חודשים למצליח בן הכהן טביה, חברה לעבודה בבנק לאומי בשכם, אולם מאחר שלפי התקנון אין בני זוג יכולים לעבוד באותו הסניף הועבר מצליח לסניף בנק לאומי בג'נין. זמן קצר לאחר שעבר לשם הותקף הבנק הלאומי בג'נין בדרך דומה לזה שבשכם ומצליח נכווה בידיו וברגליו. יפה סעדה אותו אז בפציעתו. עתה יושב מצליח ליד מיטת אשתו וסועד אותה.

לפני כשבוע קיבל מצליח הודעה על סגירת הבנק בג'נין. הוא נותר מחוסר עבודה. גם הבנק הלאומי בשכם סגור - הנהלת הבנק רוצה לפתוח אותו אך עובדי הבנק מסרבים לחזור לעבודה כל עוד תובטח להם הגנה.

כתב-העת "א.ב." מוסיף, כי לאחר מקרה ההצתה בבנק לאומי בשכם טילפנו נכבדי המקום הערבים אל בתי השומרונים בשכם

השומרונים בשכם מוותרים על סולחה עם שכניהם הערבים, שפגעו ביפה אלטיף הנדפי, סגנית מנהל בנק לאומי בעיר. במקום זה הם מציעים לנכבדים הערבים בשכם שיפתחו במסע הסברה בקרב תושבי העיר ויבהירו להם שעליהם להיזהר מלפגוע בשומרונים תושבי עירם - על כך מוסר בטאון השומרונים "א.ב.", היוצא לאור בחולון. השומרונים בשכם מוסיפים לנקוט מדיניות של אי-מעורבות באירועי יהודה ושומרון, נאמר בבטאון, אך יחד עם זאת הם תובעים משכניהם הערבים שינקטו את כל האמצעים כדי להבטיח שלא ייפגעו.

יפה אלטיף נפצעה ביום שני, 30 בדצמבר 1988. ארבעה אלמונים רעולי-פנים פרצו אל נסיף בנק לאומי בשכם, והשליכו לתוכו בקבוקי תבערה. במקום פרצה מהומה. עובדי הבנק והלקוחות רצו אל היציאה בנסיון להימלט מהאש. יפה אלטיף, סגנית מנהל הבנק, רצה גם היא ותך כדי כך החליקה ארצה כמה פעמים ובנפילתה נכוותה קשה בכל חלקי גופה. היא הובאה לבית-החולים המקומי

בגלל האינתיפאדה בשטחים השומרונים משכם, שעלו לקרית לזה (הר-גריזים) כדי לערוך את זבח הפסח, להישאר בהר גם אחרי הזבח, זו הפעם הראשונה באלפיים השנה האחרונות. אם לא תיפסק האינתיפאדה ייאלצו השומרונים לבלות בהר-גריזים גם את חודשי החורף, שבהם מנשבות על ההר רוחות עזות ושלג מכסה את פסגתו.

המגורים בקריית לזה לא תוכננו לחורף, אלא רק לחודשי הקיץ, לכן מבקשים השומרונים ממשד האנרגיה ומחברת החשמל הישראלית לחזק את רשת החשמל המיושנת במקום.

השומרונים לא מתערבים

דבר - עמוד פנימי (עמוד 9) - 12/02/1989

השומרונים בשכם נוקטים מדיניות של אי-התערבות ומבקשים מנכבדי העיר להתערב למען הבטחת שלומם

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

השומרונים דחו הצעה על הסף לעקור משכם לחוץ לארץ

ברית שומרונים- דתיים בחולון להקמת בית מטבחיים בחולון

דבר - חדשות (עמוד 3)
- 09/08/1989

דבר - חדשות (עמוד 3)
- 13/10/1989

המועצה הדתית והעדה השומרנית בחולון "חברו יחדיו" בדרישה שהעיריה תקים בית מטבחיים עירוני, דבר שיבטיח עבודה בהיקף רחב, הגדלת ההכנסות ואף תחילתה של הדרך לעצמאות כלכלית.

ברוח זו פנה ראש המועצה הדתית בחולון נתן גולדברג אל ראש העיריה בחולון משה רום המסרב להעביר תקציבים לסיוס בניית המשחטה העירונית שהמועצה הדתית החלה בבנייתה.

מר גולדברג קובל בפנייתו על התנהגותו של ראש העיריה ומפרט את טענותיו. לדבריו,

השומרונים דחו על הסף הצעה להעביר את בני עדתם משכם לחו"ל עד יעבור זעם האינתיפאדה, הגורמת להם סבל רב. בטאון השומרונים א.ב. מספר על מסע באירופה ובארה"ב שעשו שומרונים מחולון ומשכם. הם השתתפו בשתי הופעות של שירה דתית בפסטיבל למוסיקה קולית בברלין המערבית, בפסטיבל בו השתתפו גם חבורות זמר מכל ארצות המזרח הקרוב, וזכו לתגובות נלהבות.

אחר-כך, כשהגיעו השומרונים לארה"ב, הציעו להם אמריקאים להעביר את שומרונים שכם מישראל לחו"ל עד יעבור זעם, אולם ההצעה נדחתה על הסף, שהרי השומרונים מצויים ליישב את ארץ ישראל ולא לעזבה לעולם.

והביעו השתתפותם בצער המשפחה וציינו כי הם משוכנעים שהנפגעת היתה קרבן מקרי של הנסיון לפגוע בנוכחות הישראלית ביהודה ובשומרון. נכבדים ערבים ביקשו לבקר בבית יפה, להביע אישית את צערם ולהיודע איך אפשר לפצות את בני המשפחה על הסבל והנזק שנגרם להם.

השומרונים בשכם לא שכחו עדיין את הסולחה שנערכה בין השומרונים לבין שכניהם הערבים לאחר שהועלתה באש חנות מכולת של שומרוני ונפרץ ביתו של בעל המכולת. באותה סולחה הבטיחו נכבדי שכם לשומרונים כי כדבר הזה לא יקרה עוד והבטיחו לפצות את הנפגע. הפעם, כאמור, הציעו השומרונים לאותם נכבדים שבמקום סולחה זהירו את תושבי עירם - צעירים ומבוגרים, צירונים ותושבי מחנות הפליטים כאחד - מפני פגיעה בשומרונים, כדי שיהיה תוקף מעשי להבטחה שהבטיחו אז להצהרות הידידות שהם זשמיעים באזני שומרונים בתדירות בוהה בשנת זאינתיפאדה.

בפני הקור והגשמים העזים. דבר זה עורר רוגז בקרב שומרונים חולון, שלא קיבלו את הטענה, כי עזבו בגלל פתיחת שנת הלימודים בבת-הספר בשכם, לאחר הפסקה ארוכה שגרמה האינתיפאדה, וטוענים, כי את שנת הלימודים אפשר לפתוח גם בנסיעות יום-יומיות מקריית לוחה לשכם.

זבח פסח נוסח השומרונים: שלושים וחמישה כבשים תמימים

דבר - עמוד פנימי
(עמוד 9)
- 08/04/1990

השומרונים כבר מוכנים לחגיגה הגדולה. הכבשים ייאלו בחפזון, על מצות ומרורים, ותוך כדי תפילות וסיפורי יציאת מצרים

גם השנה יצינו היהודים והשומרונים יחד את יציאת מצרים - ב-9

מתיחות בין שומרונים שכם וחולון

דבר - חדשות (עמוד
3) - 02/02/1990

מתיחות רבה שוררת לאחרונה בין שומרונים חולון לבין אחיהם בשכם, בשל עזיבתם את ה"התנחלות השומרנית" בקרית לוחה, המקום הקדוש של השומרונים, וירידתם לשכונת השומרונים בשכם.

שומרונים שכם נוהגים לעלות כל שנה, חודש לפני חג הפסח, לקריית לוחה כדי לעשות את ההכנות לקראת "זבח הפסח" השומרוני ולאחר הזבח לחזור לשכם. בשנים האחרונות הם נשארו לגור בקרית לוחה לימי השנה, ו"התנחלו שם" מפני המקום הקדוש בו עורכים את "זבח הפסח" ומפני שהמקום שימש כמחסה מפני התנכלויות והצתת הדירות של השומרונים על-ידי ערבים.

בימים אלה ירדו כמה משפחות שומרניות מקרית לוחה וחזרו לבתיהם בשכם, כנראה מפני שלא יכלו לעמוד

בניגוד לערים אחרות בהן בונה העיריה את בית המטבחים העירוני ומוסרת אותו למועצה הדתית, הרי בחולון הורידה המועצה הדתית את הנטל מעל כתפי העיריה והיא שבונה כאמור את המשחטה העירונית, שכבר גרמה לגרעון כבד עד כמעט אי יכולת לשלם משכורות לעובדי המועצה הדתית.

גם השומרונים בחולון דורשים שיוקם עבורם בית משחטה, בגלל שאינם אוכלים משחיטת היהודים ומקפידים על כשרות מיוחדת במינה, לפי הלכתם. השומרונים דורשים שהעיריה תשתדל אצל משרד הבריאות לקבל רשיון להקים משחטה מיוחדת עבורם כי לעת עתה הם שוחטים בחצרות או במגרשים צבוריים. ראש העיריה רשם את בקשת השומרונים והבטיח את עזרתו בקבלת רשיון הקמת משחטה.

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

באפריל, בעת שאנו נשב מסובין, יערכו השומרונים את זבח הפסח שלהם בקריית לוח אשר בהר-גריזים. בשל האינתיפאדה, ובשל צמידותו של ליל הסדר לזבח הפסח, אין לצפות לבואם של אורחים יהודים רבים לחגיגה בהר-גריזים.

שומרונים שכם כבר עלו לבתיהם המיוחדים אשר בהר-גריזים בראש החודש, והם ישהו במקום עד למחרת חג הפסח, ואילו קרוביהם מחולון הצטרפו אליהם ימים אחדים לפני החג. כאן המקום לציין כי מאז פרוץ האינתיפאדה שוהים רבים משומרונים שכם בקריית לוח וממעטים לרדת אל העיר.

טקס זבח הפסח של השומרונים מתחיל בין הערביים, כמו שכתוב בתורה, דהיינו בשעה 5.30 בערב. סמוך לשעה זו באה קבוצה גדולה של נכבדי העדה ושל אורחים ומי מעלה, ובהם ראש המינהל האזרחי, אל בית הכהן הגדול ומזמינים אותו אל מקום הזבח. הכהן הגדול נעתר כמובן להזמנה זו, ובא בראש הפמליה שלו אל מקום הזבח, ששם כבר יי

העדה השומרנית בשכם ובחולון ואלפי אורחים שהוזמנו לטקס.

בהגיע הכהן הגדול למקום, הוא עולה על אבן גדולה שבמרכז מקום הזבח ומתחיל בקריאת פרשת "יציאת מצרים" (שמות י"ב). אל המזבח מובאים כבשים תמימים, בני שנה, שקנו משפחות השומרונים ואשר נשמרים היטב החל מראש החודש הראשון של השומרונים. לפי הוראות הכהן הגדול נשחטים הכבשים בדישוחטים, דמם נזרק אל יסוד המזבח ואילו שיערם מוסר באמצעות מים רותחים.

את החלקים האסורים באכילה שורפים על המזבח, ואילו את החלקים הכשרים מביאים צעירי השומרונים אל ארבעה תנורים גדולים ועמוקים שהוסקו שעות רבות קודם הזבח. לאחר שמכניסים את הכבשים אל התנורים, מכסים את פתחיהם בעפר רטוב ובשיחים, כדי שהחום יישמר עד סמוך לחצות. לאחר צליה של כארבע שעות פותחים את התנורים, ומציאים מהם את הכבשים ולקול ברכת

הכהן הגדול שמים אותם על קערות גדולות וכל משפחה ומשפחה אוכלת בחפזון על מצות ומרורים, תוך כדי תפילות, שירה וסיפורי יציאת מצרים.

בשנת 1952 זבחו השומרונים שבעה כבשים בלבד. השנה, בשל גידול מספר השומרונים וירידת מחיר בשר הכבש, יוקרבו 35 כבשים. עד היום היו בהר ארבעה תנורים בלבד, וזאת משום שהעדה השומרנית מורכבת מארבעה בתי-אב (כהנים, דנפים, צדקה ומרחיב) וכל בית-אב נוהג להשתמש באחד התנורים, אבל עתה מתכוונים השומרונים לבנות עוד תנור או שניים. הסיבה לכך - הצפיפות בתנורים מאיטה את צליית הכבשים ומונעת מהשומרונים למלא את שמצווה התורה, "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלו, אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים, כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו" (שמות י"ב).

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

העדה השומרנית בשכם מכחישה: לא קיבלנו התנצלות ופיצוי מערפאת על הצתת הדירות

דבר - חדשות (עמוד
3) - 11/05/1990

העדה השומרנית בשכם מכחישה מכל וכל כי קיבלה התנצלות מיאסר ערפאת בצירוף המחאה על סך 100,000 דולר כפיצוי על הצתת ארבע דירות של שומרונים בשכם.

ההכחשה באה בעקבות השמועות והפרסום באחד מעתוני הערב, כי ארבעה בעלי הדירות בשכם, שהוצתו על-ידי אנשי האינתיפאדה, קיבלו מכתב התנצלות אישית מיאסר ערפאת ומעטפה ובה יותר

מ-100,000 דולר כפיצוי על ההצתה.

ראש העדה השומרנית בשכם, הכהן הגדול יוסף אב-חסדה בכבודו ובעצמו, טרח ופרסם הכחשה נמרצת בבטאון השומרונים א.ב. ההכחשה פורסמה בשתי שפות, עברית וערבית, ובה הוא מבקש להודיע, כי אין בדברי הפרסום אף שמץ של אמת ורק גרמו לו ולקהילה השומרנית כולה צער ועגמת נפש ודכדוך עמוק, לבד מן הנזק שעלול להיגרם לתדמיתה החיובית של הקהילה השומרנית כולה.

יחד עם זאת, מציין הכהן הגדול לשבח את המינהל האזרחי ביהודה ושומרון שמיוזמתו הכיר בפגיעה הקשה ופיצה אותם בסכומי כסף ניכרים שסייעו לשקמם מחדש.

אב. מעיר: האמת היא כי בפועל קיבלו בעלי הבתים השרופים 40000 דולר ממר מוניב אלמצרי בהוראת ערפאת ו-60000 דולר מן הממשל הצבאי הישראלי.

השומרונים לא נעתרו להפצרות למצוא מחסה בארה"ב ובגרמניה

דבר - חדשות (עמוד
4) - 04/02/1991

השומרונים בשכם ובחולון, בניגוד לאוכלוסיה היהודית בגוש דן, לא נטשו את בתיהם מפחד הטילים ולא עברו לערים אחרות; הם נקטו את האימרה "ביתי הוא מבצרי".

העדה בארץ, המונה 547 נפש ומרוכזת בשכם ובחולון, קיבלה הצעות מושכות מידידיה במקומות אחדים בארה"ב ובגרמניה לבוא אליהם עד יעבור זעם. הם אמרו: כמה אתם? 547? בואו כולכם. אך ההצעה נדחתה על הסף משום שאחד מארבעה סימני ההזדהות של השומרונים, הסימן הראשון, הוא "ישוב ארץ ישראל בלי לעזבה לעולם".

רמי כי החשונה רעיית

השומרונים והארכיאולוגים "מטמאים" את ההר"

דבר היום -
01/04/1991

שומרונים שכם מתנגדים לחפירות הארכיאולוגיות שמשרד רשות העתיקות עורך בהר-גריזים, המקום הקדוש ביותר לשומרונים. אשר בן הכהן עבדאל העבטאי משכם, ממשפחת הכהן הגדול של השומרונים, מחה בחריפות על החפירות, שלדבריו "מטמאות את ההר".

הר-גריזים הוא אחד מארבעת עיקרי האמונה של העדה השומרנית שהם: אל אחד; נביא אחד - משה בן עמרם; כתב קודש אחד - חמישה חומשי תורה; ומקום קדוש אחד - הר-גריזים.

בבטאון "א.ב.", שמוציאה השומרנית בחולון, פרסם אשר בן הכהן עבדאל העבטאי מאמר חריף נגד החפירות בהר-גריזים. "האין מקום אחר בעולם לחפור בו חפירות ארכיאולוגיות

חילול השבת, ששמירתה כהלכתה וכלשונה בתורה תופסת את המקום השלישי מתוך הארבעה. הכהן הגדול, יוסף בן אב-חסדה והכהן הגדול פנחס בן אברהם מחולון המליצו לפתוח אתהרדיו רק בשבת כענין של פיקוח נפש רק אם נשמעת אזעקה. השומרונים נשמו לרווחה כאשר הותקן ערוץצה"ל 2 הפועל רק במקרה כזה. [*]

א.ב., בטאון השומרונים היוצא לאור בחולון, מוסר על המוראל הגבוה בקרב בני העדה המרבים בתפילה.

הבטאון מספר קוריוז: בן העדה בחולון היה במקלחת כשנשמעה אזעקה. כל בני משפחתו היו צפופים במקלט אטום והוא יצא במהירות ולבש מכנסים ללא תחתונים. אך נמלך בדעתו ואמר לעצמו: "לא אני לא מתכוון למות עירום", חזר ופשט את מכנסיו ולבש את התחתונים ורק אז רץ למקלט.

הערות: * הכוונה לגל השקט, ששידר שקט לאורך שעות היום והתעורר לחיים רק בעת שידור אזעקת "נחש צפע". כך שניתן היה להשאיר את הרדיו פתוח לפני תחילת השבת, או

אם על ההר הקדוש? הוא שואל. "האין עתיקות אלא אך ורק אצל השומרונים, באדמות השומרונים המעטות שנשארו ברשותם כיום?" העבטאי מאשים את משרד רשות העתיקות כי הוא מנצל את מצבה של העדה, שהיא חברה קטנה שאינה מתערבת בעניינים פוליטיים, כדי להשתלט על ההר ולמנוע מבני העדה את הזכות לבנות את בתיהם על אדמותיהם.

האומנם הופקעו אדמות השומרונים כדי להפוך אותן לרכושה של רשות העתיקות? הוא שואל. ושאלה נוספת? האם נגזר על הר-גריזים להיות מוזיאון של ממצאים ארכיאולוגיים על חשבון בני העדה, שרגליהם נדחקות מאדמותיהם? האם הממצאים שנתגלו על ההר חשובים יותר מבניית עתידם של השומרונים?

כיום בגלל החפירות הארכיאולוגיות, אין שומרונים יכול לבקר בפסגת ההר בלי אישור מטעם האחראי לחפירות. קרה אפילו שאחד מבני העדה בשכם, שסייר באתרי החפירות שעל פסגת הר-גריזים יחד עם בני

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

←

משפחתו דווקא בשטח שרשום על שמו ושהוא רכוש הפרטי, נעצר כחשוד בגניבת ממצאים ונקנס על שבכלל העז לסייר במקום.

השומרונים בשכם חוששים מפני שמא יימנעו מהם בעתיד, בגלל החפירות, לקיים עליה לרגל בחגים למקומות המקודשים להם. מדוע הפסיקו את החפירות הארכיאולוגיות במקומות הקדושים לאיסלאם? שואל עבתי. האין מקומות אחרים ביהודה ושומרון שראוי לחפור בהם אלא במקום המקודש לשומרונים? האין בכך משום ניצול חולשתה של העדה השומרנית, המונה לא יותר מ-547 נפש?

מתקבל הרושם, טוען עבתי, שכל מה שמעניין את האחראי לחפירות הוא לחשוף עתיקות, כדי לפאר את שמו ולהיות מרואיין בעיתונות, ברדיו ובטלוויזיה. האם סיפוק שאיפה זו עדיף מהבטחת עתיד קיומו של הר-גריזים?

עבתי פונה אל קצין מטה הארכיאולוגיה, יצחק מגן, ומבקש ממנו שיתחשב ברגשותיהם של

השומרונים, במצוקתם ובחולשתם ויתן הוראה להפסיק את החפירות בהר המקודש להם.

לטענת השומרונים, האחראי לחפירות בהר אינו נתן רשיונות בניה לאלה המבקשים לבנות בתיהם על אדמותיהם הפרטיות בהם, ואפילו אינו טורח לנמק את דחיית הבקשה, אבל ידוע שאין מאשרים בקשות כל עוד לא נבדק השטח המיועד לבניה על-ידי רשות העתיקות ולא הוצאו ממנו כל הממצאים הארכיאולוגיים, מה שנמשך, כמובן, זמן רב. השומרונים מבקשים לזרז את ההליכים על-ידי קביעת עובדות בשטח ומביאים דחפורים ליישור המקום המיועד לבניה. כך הולכים לאיבוד ממצאים שהיא ניצלים לו ביצע משרד העתיקות את עבודתו מיד לאחר הגשת הבקשה לבניה. לזרז הטיפול היו גם נמנעות התנגשויות בין שומרונים קריית לוחה לאנשי רשות העתיקות החופרים בפסגת גריזים.

לאחרונה, בהתערבותו של מושל שכם אל"מ נחמיאל וראד. הושג

סיכום לשביעות-רצון שני הצדדים: חפירות-הצלה יבוצעו בשטח ללא דיחוי, מיד לאחר הגשת הבקשה לבניה, ואם יתגלו ממצאים, הם יוצאו משם במהירות האפשרית. כך יזרז הטיפול באישור בקשות הבניה בשטח.

שומרונים חולון מכירים אמנם בכך שהחפירות הארכיאולוגיות הן תרומה חשובה לחשיפת עברו המפואר של העם השומרוני, אך הם סבורים שאין הדבר צריך לבוא בשום פנים ואופן על חשבון בניית עתידה של הקהילה השומרנית על ההר. הם דוחים על הסף את טענות רשות העתיקות כי היא פועלת בהתאם לחוק. כניעת הרשות בעבר הלא-רחוק לתביעותיהם של גורמים דתיים שונים במקומות קודשים אחרים מוכיחה כמאה עדים, לדעתם, כי שמירת החוק תקפה כל עוד לא קמה לה התנגדות תקיפה. קשה להם שלא להסכים לטענות עבתי שיש כאן אולי משום ניצול חולשתה של קהילה קטנה, שאין לה גב ולא נציגים בכנסת כמו שיש לחרדים למיניהם.

פסח אצל השומרונים בחצות, על הר-גריזים

דבר - עמוד פנימי
(עמוד 9)
21/04/1991

טקס זבח הפסח של השומרונים בהר-גריזים יתקיים ביום ראשון הבא, חודש לאחר ליל הסדר היהודי. כל בני העדה יהיו שם, לבושים לבן ומקלותיהם בידיהם.

בדרך כלל חל טקס זבח הפסח של השומרונים יחד עם ליל הסדר שלנו, יום אחריו או לפניו, אלא שהשנה חל פסח שלנו ב-30 במארס, תאריך שנחשב אצל השומרונים כשייך לחורף, והשומרונים נאמנים למה שנאמר - "שמור את חודש האביב לעשות פסח" (שמות י"ב, ב') - אינם חוגגים את הפסח אלא אחרי ה-8 באפריל.

השנה יחוגו איפוא השומרונים את פסח ב-28 בחודש, שאגב הוא פסח שני שלנו - גם בשל עיבור השנה אצלם. בשעה שבלוח היהודי ספירת השנים

נעשית מאז בריאת העולם - תשנ"א היא, כידוע, השנה ה-5751 לבריאה - מונים השומרונים את השנים מיום שהגיעו בני ישראל לארץ כנען. על-פי מניינם, זו השנה ה-3629 להגעתם.

הזבח ייערך בין הערביים. סמוך לשעה שש וחצי אחר-הצהריים, תגיע קבוצה גדולה של נכבדי העדה השומרנית משכם ומחולון ושל אורחים רמי מעלה, בתוכם ראש המינהל האזרחי ומושל שכם, אל בית הכהן הגדול יוסף בן אב-חסדה העבאתי, בן 72, להזמינו להתייצב בראש הפמליה ולהוליכה אל מקום הזבח. הוא ייעתר כמובן להזמנה.

במקום הזבח ימתינו לו כל בני העדה השומרנית משכם ומחולון, המונה השנה 547 נפש. חלקם יהיו לבושים לבן, כיוצאי מצרים, מקלותיהם בידיהם, ולמתניהם חגורות. בשנה רגילה מוזמנים אלפי אורחים לטקס. בהגיע הכהן הגדול למקום הזבח הוא עולה על אבן גדולה, שבמרכזה מקום המזבח. הכהן הגדול מתחיל בקריאת פרק יציאת מצרים (שמות, י"ב). אל המזבח מביאים 36 כבשים (על כל 18

נפש, כבש אחד) בני שנה תמימים, שנקנו מכספי כל השומרונים ונשמרו היטב, לבל ייפגעו, מאז החודש הראשון בלוח השומרונים שהוא ראש השנה שלהם.

לפי האות שנותן הכהן הגדול, שוחטים את הכבשים שוחטים מומחים. לאחר שפושטים את עורם ומנקים אותם בעזרת מים רותחים שמכינים בחביות גדולות הניצבות בשטח המזבח, מכשירים ומולחים אותם במשך שעתיים. את החלקים האסורים לאכילה, על-פי התורה, חותכים ושורפים על המזבח, ואת החלקים המיועדים לבני הלוויים (כהנים) נושאים צעירי העדה על שיפודי עץ ארוכים אל ששת התנורים הגדולים שבמקום, בשבע טונות של עצי הסקה שעות רבות לפני כן.

משהוכנסו הכבשים לתוך התנורים, מכסים אותם בעפר רטוב ובשיחים כדי שהחום יישמר עד סמוך לחצות. לאחר צליה במשך ארבע שעות פותחים את התנורים ומוציאים מהם את הכבשים הצלויים, ולקול ברכת הכהן הגדול, ותוך כדי אמירת תפילות

משרד השיכון מפנה שומרונים מחוסרי דיור להתנחל בשטחים

דבר - חדשות (עמוד
3) - 28/07/1991

משרד השיכון והבינוי מפנה את השומרונים מחוסרי הדיור להתנחל בשטחים, כדי לעבות את היישובים הסובלים מחוסר מתיישבים.

ועד העדה השומרנית בחולון, הפועל למצוא דיור לזוגות צעירים שומרונים ולהבטיח את עתידה של הקהילה השומרנית, הציע להקים מרכז שומרני נוסף לשלוש הקיימים - בשכם, קרית-לוחה וחולון. בפגישותיהם עם פקידי משרד השיכון הובהר לשומרונים, כי אין אפשרות להבטיח דיור לזוגות צעירים במרכזי היישוב השומרני

(המשפחה), ואינם מתירים אכילת בשר שאינו משחיטתם. בדברי הברכה נאמר: "מקורותיה של יהדות אתיופיה לוטים בערפל, אך עשרות אלפים מבניה הקפידו לשמור על מסורת ישראלית עתיקה במשך אלפי שנים, שנשענת על תורה שבכתב (כמו השומרונים), בלי להיות מדעים לקיומה של תורה יהודית שבעל-פה (תלמוד)".

השומרונים הדגישו בדבריהם, כי למרות שחוקרים מתחבטים בעניין מוצאם של יהודי אתיופיה - חלק סבורים שמוצאם ביהדות מצרים שירדה לדרום מזרחה של אפריקה, אחרים סבורים שמוצאם מן השומרונים תושבי אלכסנדריה, שנדדו בתקופה ההלניסטית לרומא - הדבר הבולט הוא להט כמיהתם של האתיופים לארץ ישראל.

בניגוד לרבנות הראשית בישראל, שמנסה להחליט על קריטריונים לגבי יהדותם של האתיופים, הריהשומרונים - כך נאמר בברכה - אומרים שדי בכמיהה זו כדי שיהיו חלק בלתי נפרד מהעם בישראל.

מקרי הגירושין אצל השומרונים נדירים. הנפטרים נקברים בבית העלמין בהר-גריזים ושומרני חולון נקברים בקריית שאול בתל-אביב, בחלקה המיועדת רק לשומרונים.

השומרונים: די לנו בכמיהתם של האתיופים כדי שייחשבו יהודים

דבר - חדשות (עמוד
2) - 07/06/1991

"נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתו אתן לכם, לך איתנו והיטבנו בכך, כי דיבר טוב על ישראל". בפסוק מקראי זה קידמו אתמול בני העדה השומרנית בארץ את עולי אתיופיה בקבלת פנים שערכו לכבודם.

לשומרונים ולאתיופים יש כמה דברים משותפים: הקפדה על דיני טומאה וייחור

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

השומרונים הטוב

ציטוטים (עמוד 10) -
22/01/1992

כיום, וכדי לענות על צרכים יש למצוא בהקדם מקום להקמת מרכז שומרונים נוסף.

פקידי משרד השיכון הציעו להם דירות ביישוב "גינות שומרון" בין קלקיליה לשכם, בין מעלה-שומרון לקרני שומרון. גינות שומרון הוא יישוב עירוני מעורב, חילוניים דתיים, של "גוש אמונים" שהוקם ב-83' כשכונה מערבית ליישוב קרני שומרון. קיים בו בית ספר ממלכתי יסודי של משרד החינוך. משך שמונה שנות קיומו לא הצליח לאכלס יותר מ-500 נפש.

פקידי משרד השיכון מוכנים להקצות חלק מהשכונה בנפרד לשומרונים, שיקימו בה מרכז שיכלול את כל צרכי דתם.

הדירות הריקות בגינות שומרון הן בשטח 71 מ"ר, עם אפשרות להרחבה בעתיד, ומחירו הוא 41 אלף דולר.

השומרונים הקדימו ביום

חרף אבלם על מות הכהן הגדול, קיימו השומרונים כהרגלם את זבח הפסח על הר-גריזים, יממה לפניליל הסדר שלנו.

השנה הייתה שמחת זבח הפסח של העדה השומרנית מהולה בעצב, בשל פטירתו הפתאומית של כהן העד השומרנית בחולון, פנחס בן-אברהם.

אך האבל לא מנע את קיום הטכס, וימים מספר לפני חגם, שהקדים השנה ביממה אחת את חגנו שלנו (אשתקד התאחד חגם בחדש לעומת הפסח היהודי) - פתחו שומרונים חולון בהכנות למעבר לקרית לוחה שעל הר-גריזים (שכם), שם יתגוררו, על נשותיהם וטפם, כל ימי חג הפסח, יחד עם חברי קהילתם משכם, המתגוררים שם דרך קבע, מאז פרוץ האינתיפאדה.

על בתיים שנתרוקנו בחולון הציבה המשטרה שמירה.

יחיאל לקט, ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות, זכה לברכת הכהן הגדול של השומרונים, יוסף בן אב-חסדה ובהזדמנות זו הוענק לו התואר הנכבד "השומרונים הטוב". תואר זה מוענק לאנשים מעטים. בין מקבליו היה הנשיא המנוח יצחק בן-צבי.

לקט ביקר בקריית לוחה (הר-גריזים), המרכז השומרונים השלישי נוסף על שכם וחולון, כדי לעמוד מקרוב על הפעילות המרוכזת לפיתוח הקריה. לקט התקבל בחמימות על-ידי הכהן הגדול ונכבדי העדה, והבטיח להעלות את בעיותיהם בפני הנהלת הסוכנות.

יצויין כי בקרב השומרונים הועלתה הצעה מקורית לפתרון המחלוקת על השטחים. הכוונה היא לטעון לחזקה על השטחים, בתוקף אי נטישת הארץ על-ידי השומרונים מאז ימי יהושע בן-נון.

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

השנה מציינים השומרונים את זבח הפסח ה-25 במספר, מאז אוחדו שני פלגי הקהילה, בשכם ובחולון, מיד לאחר מלחמת ששת הימים. מאז התאחדה הקהילה, היא נהנית מחירות מלאה וממעבר חופשי בין שני מרכזיה.

טכס הזבח התקיים ביום ה', 16.4, בשעה 18.45. משלחת גדולה של נכבדי העדה השומרנית משכם וחולון, ועמה אורחים נכבדים, פקדה לפני הטכס את בית הכהן הגדול, יוסף בן אב-חסדה העבאתי, 73, והזמינה אותו להתייצב בראש ולהובילה אל אתר הזבח.

משהגיעו הנכבדים לאתר, המתינו במקום כל 555 אנשי הקהילה, חלקם לבושי לבן, כיוצאי מצרים בזמנם, כפי שנאמר "מתניהם חגורים, נעליהם ברגליהם ומקלם בידם". אז עלה הכהן הגדול על אבן גדולה במרכז המזבח, והחל בקריאת פרקי יציאת מצרים מן המקרא. לאחר מכן הועלו על המזבח 38 כבשים (אחד לכל 15 נפשות) תמימים, בני שנה, שנשמרו מכל משמר מיום שנקנו

בחודש הראשון, הוא חודש ניסן, ראש חודשי השנה השומרנית.

אצל המזבח, ולקול ברכת הכהן הגדול, ותוך אמירת תפילות וסיפורי יציאת מצרים, הניחו את מנות הבשר בקערות גדולות, וכל משפחה נטלה את חלקה, כמו שנאמר "שה לבית אבות", ואכלה אותו בחפזון, על "מצות ומרורים".

משנתן הכהן הגדול את האות, הובאו הכבשים, עקודים על שיפודי עץ ארוכים, עורם הופשט מעליהם בעזרת מים רותחים מחביות גדולות שניצבו בסמוך, והם נוקו, הוכשרו והומלחו כדון. אחר כך הושמו בששת התנורים המוסקים היטב, שם ניצלו עד קרוב לחצות. משהוצאו מהתנורים, נטל מהם השוחט אותם חלקים המיועדים ללוויים (כהנים), ואת אותם חלקים האסורים באכילה, שרפו באש.

את המצות השמורות סיימו השומרונים לאפות יום לפני מעמד הזבח, מקמח שנשמר לצורך זה במשך חודשיים. ביום הזבח עצמו נמנעים השומרונים מאכילה ורק לאחר שנשחטו הכבשים שבו לאכול כרגיל, על

מצה בלבד.

השומרונים רואים עצמם נצר למלכות ישראל הקדומה. על פי מקורותיהם, מנו במאות הרביעית והחמישית לספירה כמיליון וחצי נפש, והתגוררו בערים וכפרים בארץ ישראל, מדרום סוריה ועד צפון מצרים. אלא שגזירות, פוגרומים, והמרת דת בכפיה, דיללו את שורותיהם, וב-1917 מנו 146 נפש בלבד. רק בשנות השלושים של המאה הנוכחית חל מפנה לטובה, ומצבם שב והשתפר.

ארבעה הם עיקרי אמונתם: אל אחד – אלוהי ישראל; נביא אחד – משה בן עמרם; כתב קדוש אחד – חמישה חומשי תורה, תורת משה; מקום קדוש אחד – הר-גריזים. על ארבעת העיקרים האלה נוספת האמונה בבן-יוסף, שיהיה נביא כמשה, ויופיע באחרית הימים.

כיוון שאינם מאמינים אלא בתורה שבכתב, הם חוגגים רק את חגי התורה, ולא את אותם חגים שאינם מוזכרים בה, כגון חנוכה ופורים. הם גם אינם צמים בט' באב ובתעניות אחרות,

שומרונים שכם חשים חסרי אונים על שנגזלה קרקע מבית העלמין השומרונים עתיק יומין שבשכונת ראס-אל-עין בשכם, והוקם עליה מגרש כדורגל לילדי השכונה.

לדבריהם, הבירורים שקיימו עם תושבי השכונה ועם נכבדים מקומיים לא הועילו. הם טוענים כי גם התלונות שהגישו על כך למינהל האזרחי, לא מצאו אוזן קשבת.

השומרונים משתתפים בצעד הליכוד

עכשיו (עמוד 11) -
28/07/1992

המהפך הפוליטי ועליית מפלגת העבודה לשלטון, גרמו לזעזוע בקרב העדה השומרנית בחולון. ולא בכדי: בני העדה, המונים 555 נפש, חציים בחולון וחציים האחר בהר-גריזים (קרית לוח) שבשכם - דוגלים ברובם במדיניות ה"אף שעל", ומגדירים עצמם כנאמני ארץ

חולל קבר אלעזר בן- אהרון - הכהן הגדול הראשון של בני ישראל

דבר - חדשות (עמוד 4)
22/05/1992

חולל קברו של אלעזר בן-אהרון, הכהן הגדול הראשון של בני ישראל. לפי המסורת קברו של הכהן, שם טמון גם בנו פנחס, נמצא בכפר עורת ליד שכם.

המצבה נצבעה בכתובות לאומניות, העץ הענקי והעבות בן מאות או אלפי השנים נשרף, ואפרו ומקצת ענפיו התפזרו לכל עבר. על המציבה נכתב: "תחי קריאת האמונה המוסלמית. החזית העממית".

השומרונים, שגם הם מקדשים קבר זה, רואים בחומרה את הפגיעה בו, ומאשימים את משרד הדתות על חילולו ועל הזנחת נחלת הקברים שאחזקתה באחריות קמ"ט הדתות במינהל האזרחי.

פרט ליום הכיפורים המוזכר בתורה. בנוסף הם חוגגים את יום מתן תורה, הקרוי בפייהם "יום מעמד הר סיני".

כדי להצטרף אל העדה השומרנית, אין צורך בהמרת הדת, אלא רק להבטיח לקיים בקפדנות את ארבעת עיקרי הדת השומרנית, להשתתף בזבח הפסח, לשמור על טהרת המשפחה ודיני האישות כמצווה בתורה, ולהישבע שלא לנטוש את ארץ ישראל לעולם.

השומרונים מלים את בניהם ביום השמיני. ילד וילדה המסיימים את קריאת התורה נקראים "חותמי תורה" (מקביל לגר-מצווה שלנו). ההתקשרות בין בני זוג בעדה השומרנית נעשית בשלשה שלבים: קידושין, אירוסיונישואין. רק השלב הראשון ניתן להתרה בלא גט.

מקרי הגירושין אצל השומרונים נדירים. הנפטרים נקברים בבית העלמין שבהר-גריזים, או בחלקת הקבר השומרנית שבבית העלמין בתל-אביב.

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

הזה, "שדעותיהם יציבות כמו צמרת של אילן ברוח".

ימים קשים צופה הדנפי לליכוד, ימים של חשבון נפש וזעזועים. אך אין ספק בליבו כי בסופם ייצא מתוק מעז. "הרימו ראש! סופו של הצדק לנצח", מבטיח הדנפי לליכוד.

נס בעדת השומרונים

עכשיו (עמוד 11) -
27/01/1993

האם השומרונים מאמינים בנסים, או שאינם מאמינים? מחד-גיסא, ידוע שאין השומרונים מקבלים ומאמינים בתורה שבעל-פה, אלא אך ורק בתורה שבכתב. אבל מאידך-גיסא, הלא כתוב בתורה שבכתב, כלומר במקרא, בפרקי אבות: "עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים", ובנסים אלו ודאי מאמינים גם השומרונים. ובכן?

כך או כך, לא מכבר אירע נס לעדה השומרנית בקרית-לחה

בהכריו כי "אמנם היה כאן מהפך שלטוני, אך בהחלט לא רעיוני, ובעזרתו של בורא עולם נוכל להחזיר עטרה ליושנה".

ואת מי מאשים הדנפי במפלת הליכוד? כמובן, בתקשורת העויינת. "כאשר הימין ניסה למחות נגד התקשורת, האשימו אותו בסתימת פיות ובאנטי דמוקרטיה". היום, לאחר המהפך, ניתן לראות עד כמה "אובייקטיבים" הם כלי התקשורת: מידה גדולה כל כך של אלימות מילולית ובוטות, שלא לדבר על שמחה לאיד, אינם זכורים להדנפי בעתונות הישראלית מעולם. את הביטוי המוחשי ביותר לכך נתנה "העתונאית החביבה שכתבה כי התעוררה מחלום בלהות שנמשך 15 שנים ועברה מחושך לאור". מסתבר, כותב הדנפי באירוניה דקה, "שחיות הלילה מטיבות לשחר לטרפן בעלטה...".

והיות שהכל קם ונופל על התקשורת, מציע הכותב לליכוד שבאופוזיציה, לטפח שיכבה רחבה ומכובדת של מושכים בעט, שילחמו בשטיפת המוח הנעשית לרבים בעם

ישראל השלמה. רק מיעוט מביניהם מקבל את נוסחת "שטחים תמורת שלום".

א.ב. בטאון העדה היוצא לאור בחולון, פתח טור חדש בשם "טור-אישי-פוליטי", המזמין את הקוראים לויכוח פתוח על "המצב החדש" שנוצר בארץ לאחר הבחירות האחרונות. יש לציין בהקשר זה, כי עד כה נמנע הבטאון באדיקות מכל עיסוק בפוליטיקה.

אורח ראשון בטור החדש הוא בן-שלום הדנפי. הוא שופך אש וגופרית על "השמאל הלא שפוי", שלדעתו מכין תקופה קשה לשובים ביהודה, שומרון ועזה. עובדה, כבר נשמעו ממנו הצהרות על כוונה לייבש את אותם ישובים. כשומרונים אומר הדנפי, הוא חרד מאד מממשלה בה יושבים אנשים כשמעון פרס, חיים רמון, אברום בורג, אפרים סנה, ועוד. ועם זאת, הוא מאמין כי "ככל שיענו אותם, כן ירבו וכן יפרצו", וכי "רוחם של המתיישבים הנפלאים הללו ברחבי יש"ע, חזקה עשרות מונים מרוחו הדל של השמאל בראשות רבין".

הכותב מנחם עצמו

השומרונים בשכם ובחולון 1973-1996

←

הכבשים המיועדים להקרבה, כפי שנאמר: "והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה ושחטו אותו כל עדת ישראל בין הערביים" (שמות י"ב).

במהלך 14 ימי המשמרת מתכנסים השומרונים בבית-הכנסת השומרוני לתפילות מיוחדות, המדברות במאורעות שעברו על בני ישראל באותם שבועיים אחרונים שלפני יציאתם ביד חזקה ובזרוע נטויה ממצרים.

40 כבשים מכינים השומרונים לזבח פסח בעשור לחדש, איש שה לבית-אבות שה לבית. ואם מועט מספר בני המשפחה מכדי אכילת כבש שלם, תצטרף אותה משפחה למשפחה אחרת, ויחלוקו במחיר השה, ככתוב (בשמות י"ב): "ואם ימעט הבית מהיות משה, ולקח את שכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השה". כל המשפחה משגיחה על הכבש כדי שיישמר ללא מתום (תמים) וראוי להקרבה.

אכילה חפוזה

ביום הרביעי, יום הזבח (שיתקיים השנה ב-5.5), בשעת בין-ערביים, תגיע קבוצה

המחיצות המדיניות בין חולון להר-גריזים (שכם), לאחר מלחמת ששת הימים.

כרגיל, מעלים השומרונים את קרבן הפסח באותו יום שבו אנו מסובים לסדר הפסח, או הפרש של יום אחד ביניהם. השנה, בגלל עיבור השנה בלוח השומרוני, נוצר פער של חודש ימים בין חג הפסח שלנו לזה השומרוני.

שומרונים שכם כבר עלו לפני כחודש לבתיהם אשר בקרית-לוחה, היא הר הגריזים, ואילו אחיהם מחולון נהרו לשם מיד לאחר סיום חגיגות יום העצמאות ה-45. ימים ספורים לפני כן, ב-22.4, ציינו ה ש ו מ ר ו נ י ם בתפילהמיוחדת את ראש-השנה, כפי שקבע המקרא, בשמות י"ב: "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון לכם לחדשי השנה, דברו אל כל עדת ישראל לאמור, בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית-אבות שה לבית". בתפילת ראש-השנה ברכו השומרונים איש את רעהו בברכה "שנה טובה וכל שנה ואתם שלומים", ועוד באותו ערב החלו בספירת 14 ימי המשמרת של

הביטאון מציין כי בעוד ש דוד לוי ומשה קצב הלכו לצדיקים ומקובלים מעדות המזרח לבקש את ברכתם, העדיף נתניהו את הכהן הגדול השומרוני ועלה אליו לרגל.

"א-ב" קובע שברכתו של הכהן הגדול כבר הניבה פרי ראשון - בחירתו של נתניהו לראשו הליכוד, וזהו סימן לכך שהוא בדרך הנכונה להגשמת מטרותו להיות ראש הממשלה.

פסח כמו שכתוב בתורה

עכשיו (עמוד 11) - 03/05/1993

בשל עיבור השנה בלוח-השנה השומרוני, יתאחר זבח הפסח השומרוני בהר-גריזים, ויתקיים ב-5 למאי. השנה שמחים השומרונים לציין גידול של שמונה נפשות במניינה של הקהילה השומרנית בישראל.

השנה, ב "פסח שני" שלנו, יקיימו השומרונים את זבח הפסח ה-26 שלהם. מאז הוסרו

הכבשים הם רשאי להביא דבר מאכל אל פיהם, ועל מצה בלבד. בחול המועד פסח מקיימים השומרונים את מצוות "החיגוג", היא הבאת ברכות החג איש לרעהו, ומדי יומיים הם אופים מצות ועורכים פיקניקים משפחיים בחורשות הגדולות שמסביב לקרית לזה. למחרת הפסח הם שבים לבתיהם.

לפי מקורות השומרונים, בינואר השנה הגיע מניינם בארץ ל-563 נפשות, מהן 256 נשים, ו-307 גברים. 234 הם נשואים, ו-301 מהם רווקים, 28 מהם גרושים ואלמנים. השומרונים בישראל רואים עצמם שריד לעם עתיק, חלק מממלכות ישראל הקדומה, אשר במאות ה-14 וה-15 לספירה, מנה כמליון ומאתיים אלף נפש. הם ישבו בערים ובכפרים רבים בארץ ישראל, מדרום סוריה ועד צפון מצרים. גזרות רדיפות והמרות דת מאונס, היכו ודלדלו את העם הזה, שבשנת 1917 הוא מנה 146 נפשות בלבד. בשנת ה-30 של המאה הנוכחית חל מפנה לטובה בתולדות השומרונים, ומאד ניכרת בה התפתחות והתרחבות מתונה.

האסורים לאכילה ירחיקו וישרפו באש המזבח. את החלקים המועדים לאכילה ישחילו צעירי העדה על שיפודי עץ ארוכים, איש איש על שיפודו, ויכניסו אותם להיצלות באש התנורים הגדולים, המוסקים בגזרי עצים במשך שעות. את התנורים יכסו בעפר רטוב ובשיחים, כדי שהחום יישמר עד סמוך לחצות הלילה.

לאחר כארבע שעות, כשיהיה הבשר צלוי ומוכן לאכילה, ייחשפו התנורים, הבשר יוצא מהם, ולקול ברכת הכהן הגדול, ותוך כדי תפילות, שירה וסיפורי יציאת מצרים, יותן הבשר בקערות גדולות, וכל משפחה תיקח ממנו את חלקה ותאכל בחפזון, עם מצות ומרור, כמו שנאמר במקרא. כל הנותר יוחזר אל המזבח וישרף עד הבוקר.

התפתחות מתונה

יום לפני הזבח יסיימו השומרונים את אפיית המצות מקמח שנשמר לצורך זה, במשך חודשיים (מצה שמורה). ביום הזבח עצמו נמנעים השומרונים מאכילת חמץ או מצה, ורק לאחר שחיטת

גדולה של שומרונים שכסוחולון, ובה נכבדי העדה ואורחים רמי מעלה, כראשי המנהל האזרחי ומושל שכם – אל בית הכהן הגדול יוסף בן אב חסדה העבאתי הלוי, בן 73, ותזמינו אל מקום הזבח. הכהן הגדול ייעתר, כמובן, להזמנה, ויבוא בראש הפמלייה אל מקום הזבח, שם ימתינו לו כל בני הקהילה משכם ומחולון, המונה כיום 563 נפשות (שמונה נפשות יותר מאשתקד). חלקם יהיו לבושים בלבוש יוצאי מצרים – מקלות בידיהם וחגורות במותניהם, ככתוב במקרא. בהגיע הכהן הגדול למקום הזבח, יעלה על אבן גדולה ויפתח בקריאת פרשת יציאת מצרים (שמות פרק י"ב).

אחר כך יובאו אל המזבח 40 הכבשים התמימים, בני השנה. בהנתן האות ע"י הכהן הגדול, יישחטו הכבשים בידי שוחטים מומחים, ודמן ייאסף אל יסוד המזבח. את צמרן יתלשו, לאחר שרוכך במים רותחים, שהוכנו בחביות גדולות בסמוך, מבעוד מועד. בשלב הבא ינוקו ויוכשרו הכבשים. כשעתיים תהינה מכוסות במלח עד שיאזל דמו. ואת החלקים

ארבעה עיקרים

ארבעה הם עיקרי אמונתם: אל אחד – אלוהי ישראל; נביא אחד – משה בן-עמרם; כתב קדוש אחד – חמישה חומשי תורה, תורת משה; ומקום קדוש אחד – הר-גריזים. על ארבעה עיקרים אלה נוספת אמונה ב"התהב [*] " בן-יוסף, שיהא נביא כמשה ויופיע, בדומה למשיח, באחרית הימים.

השומרונים חוגגים את חגי התורה בלבד – שבעה מועדים, מפסח עד שמיני עצרת, שלא כאחיהם היהודים, הם אינם חוגגים את פורים וחנוכה.

על מנת להיות שומרונים, אין צורך בהמרת הדת, אלא בקיום הכללים האלה: יישוב ארץ ישראל, ואיסור על עזיבתה לעולם; נטילת חלק בקרבן הפסח על הר-גריזים; שמירת השבת ככתבה וכלשונה בתורה; שמירה קפדנית על חוקי הטומאה והטהרה במשפחה.

השומרונים מלים את בניהם ביום השמיני. ילד וילדה המסיימים את קריאת התורה, נחשבים ל"חותמי תורה" (בדומה

לבני המצווה שלנו). ההתקשרות בין בני זוג שומרונים נעשית בשלושה שלבים – קדושין, אירוסין ונישואין (רק השלב הראשון ניתן להתרה ללא גירושין). מקרי גירושין בקרב השומרונים הם נדירים ביותר. את מתייהם קוברים שומרונים שכם בבית העלמין שלהם בהר-גריזים, ואילו עמיתיהם מחולון קוברים את המתים בחלקה שומרנית המיוחדת שבבית הקברות בקרית-שאול.

השומרונים פועלים לשמירת זכויותיהם לאחר מימוש ההסכם עם אש"ף

דבר - חדשות (עמוד 3) - 21/10/1993

עם חתימת הסכם העקרונות בין ישראל לאש"ף על עזה ויריחו תחילה החלו נציגי ה ל ה ל ה

השומרונות בפעילות שמטרתה להבטיח את זכויות השומרונים המתגוררים בשכם ובקריית לזה. עד כה קיימו מגעים בלתי רשמיים עם כל נציגי הגורמים המרכזיים באזור, וכולם מצהירים על רצונם להבטיח את שלום הקהילה.

לאחר חתימת הסכם העקרונות עומדות בפני השומרונים שתי אפשרויות: האחת, שקריית לזה והר-גריזים ימשיכו להיות בשליטת ישראל, ואילו שכם תהיה בשליטה של הפלסטינים. אפשרות הנראית לשומרונים מוחשית יותר היא שקריית לזה, הר-גריזים ושכם יעברו בעתיד הלא רחוק משליטתה של ישראל לידי הפלסטינים, ומסירתה של יריחו היא רק מבוא למימושה של אפשרות זו.

השאלה המרכזית שעומדת בפני השומרונים היא כיצד יובטח המשך הקשר הישיר, החופשי ונטול הלחצים המדיניים בין שני חלקי הקהילה. כידוע, הקהילה השומרנית בארץ מונה 563 נפשות, חצייה גרה בשכם ובקריית לזה, והחצי השני בחולון.

(א"ה, ש"ח, ג'תשס"ג)